

er jo Solons Lovgivning, som forbyder nogen at have mere end et bestemt Areal af Jord, fordi Jorden var blevet koncentreret paa visse Hænder, det klassiske Eksempel. Fra den senere Middelalder kender man jo ogsaa saadan Koncentration af Jorden baade fra vor og fra Sveriges Historie. Fra Sveriges Historie har vi Eksempel paa, hvorledes Koncentrationen brødes gennem Kongemagten. Vi kender fra den nyere Historie, fra Frankrigs Historie, Ophævelse af Jordkoncentrationen gennem den store Revolution, og just nu i den nyeste Tid ser man det i alle de nye Stater, som er opstaaet paa det gamle Ruslands Rand, Czekoslovakiet, Polen, Bulgarien — det første sociale Fremskridt, de gør, er at bryde Jordkoncentrationen ved Lovgivningsforanstaltninger, som skaber selvstændig Virksomhed der, hvor der tidligere kun var Godsejere og hørige Godsundersaatte. Derfor maa jeg tilstaa, at jeg ikke rigtig forstaaer en Betragtning, som det ærede Medlem fremsatte, idet han sagde, at Landbrugets tekniske Metode virkede demokratiserende, medens Industriens, Byerhvervenes Teknik virkede aristokratiserende opefter og proletariserende nedefter. Det Billede, han giver af Tilstanden, er utvivlsomt rigtigt, og det er ogsaa det, som gør, at Landboerne nødvendigvis bliver en Kærne i en demokratisk Politik; Skildringen af Landbrugets Tilstand som demokratiserende er rigtig, og fuldt ud rigtig er det ærede Medlems Skildring af Koncentrationen i Byerhvervene som aristokratiserende opefter og proletariserende nedefter. Men naar han knytter dette til de forskellige Erhvervs Teknik, saa er det, at min Forstaaelse af, hvad han mener, glipper, thi med Landbrugets Teknik har man kunnet tilvejebringe og bevare en Tilstand, som indenfor Landbrugserhvervet netop var aristokratiserende opefter og proletariserende nedefter. Det er dette, som sker, naar Jorden koncentrerer paa adelige eller andre Godsherrers Hænder, og de hørige Godsundersaatte er hele den øvrige Befolkning paa Landet. Det er ikke Teknikken, det kommer an paa, men det er den sociale Forstaaelse af dette Spørgsmaal, og den er trængt igennem paa Landbolovgivningens Omraade og har behersket dansk Lovgivning i hele det sidste Aarhundrede. Det er ikke Landbrugets Teknik, men det er den

sociale Forstaaelse i Lovgivningen, der har fremkaldt det Forhold, at Landbrugets Metoder nu virker demokratiserende i Modsætning til Byerhvervenes. Det, som er det beklagelige, det er, at mange Landbrugere, selv Øje til Øje med Tilstanden i deres eget Erhverv, klare over, hvad der har været Faren, hvad de har maattet bryde igennem, alligevel, naar de nu ser paa Byerhvervene og paa Udviklingen indenfor disse med Hensyn til Kapital, Produktion og Omsætning ogsaa, da ikke ser, at Udviklingen vil virke ganske paa samme Maade paa Byernes Forhold, som den, da det var Jorden, der koncentreredes, virkede ude paa Landet. Det er muligt, at det i Virkeligheden er det samme, det ærede Medlem mener, og at jeg ikke har opfattet hans Ord rigtigt, men det forekommer mig, at han sagde, at det var Teknikken, som var det afgørende.

Men det er jo alt det, som det ærede Medlem sammenfatter under Begrebet Byerhverv, nemlig Industri, Produktion, Kapital, Sammenslutninger, som vi særlig beskæftiger os med her i Dag, og jeg skal nu gaa over til dette. Dog vil jeg først sige, at efter den interessante Udvikling, det ærede Medlem gav af Jordkoncentrationens Farer, ved jeg, at indenfor det konservative Folkeparti repræsenterer det ærede Medlem en Støtte for hele den demokratiske Politik, som gaar ud paa at bryde Koncentrationen, paa at fremme Jordudstyking, kort sagt, en social-radikal Politik paa dette Omraade. Det ærede Medlem beskæftiger sig altsaa med den Koncentration, der finder Sted i Byerhvervene, en Koncentration, han betegner som Koncentration af flydende Kapital og Mennesker, og han siger saa, idet han stiller Problemet op, at denne Koncentration betyder Magt. Ja, det er fuldkommen rigtigt; den betyder først og fremmest Magt, og det, det ærede Medlem altsaa tilstræber, er at bryde denne Magt. I et senere Afsnit af sit Foredrag kommer det ærede Medlem ind paa, hvem denne Magt særlig gaar ud over, og jeg kommer ogsaa til at udtale mig i Tilslutning til det ærede Medlems Betragtninger, naar jeg naar dertil. Det ærede Medlem siger altsaa, at det er Magten, det kommer an paa, og det, som han saa hæfter sig stærkt ved, det er denne Koncentrations Tilvejebringelse af Midler til Luksus. Det